

From Misery to Enlightenment #2
Precies in het midden is meditatie.

*Geliefde Osho,
Wat is meditatie?*

Wat mijn religie betreft is dit de allerbelangrijkste vraag. Meditatie is de diepste kern van al mijn inspanningen. Het is de baarmoeder waaruit de nieuwe religie geboren gaat worden. Maar dit valt heel moeilijk onder woorden te brengen. Praten over meditatie is een contradictio in terminis. Het is iets dat je kunt hebben, dat je kunt zijn, maar het is van dien aard dat je niet kunt zeggen wat het is. Toch heeft men zijn best gedaan het op de een of andere manier duidelijk te maken. Zelfs al leidt dit slechts tot een fragmentarisch, gedeeltelijk inzicht, is het al meer dan je kunt verwachten.

Maar zelfs dat gedeeltelijke inzicht in meditatie kan een zaadje worden. Er hangt veel van af hoe je luistert. Als je me alleen maar hoort, kan zelfs dat fragmentje je niet duidelijk gemaakt worden, maar als je luistert... Probeer het verschil tussen deze twee te begrijpen. Horen doe je automatisch. Je hebt oren, je kunt horen. Als je doof wordt, dan kun je nog horen met behulp van een apparaatje. Je oren zijn niets anders dan een bepaald apparaat om geluiden op te vangen. Horen is heel simpel--dieren horen, iedereen die oren heeft is in staat te horen--maar luisteren is van een veel hoger niveau. Luisteren betekent: als je hoort, dan hoor je alleen en doe je niets anders--verder geen gedachten in je hoofd, geen wolken die langs je innerlijke hemel trekken--dus alles wat er gezegd wordt bereikt je zoals het gezegd wordt. Je denken bemoeit zich er niet mee, het wordt niet door jou, door je vooroordelen, geïnterpreteerd, het wordt niet vertroebeld door iets dat op dit moment in jou aan de gang is--want dat zijn allemaal manieren om het te verdraaien.

Normaal gesproken is het geen probleem. Je redt je met gewoon horen best, want de dingen die je hoort zijn doodgewoon. Als ik iets over een huis zeg, of over een deur, een boom, een vogel, is het geen probleem. Dat zijn gewone objecten, je hoeft niet echt te luisteren. Maar je moet wel echt luisteren als we het over iets als meditatie hebben. Dat is helemaal geen object, het is een subjectieve toestand. We kunnen er alleen naar verwijzen, je moet heel aandachtig en alert zijn--dan bestaat er een mogelijkheid dat iets van de betekenis tot je doordringt.

Al krijg je maar een beetje inzicht, dan is dat meer dan genoeg, want inzicht groeit op zijn eigen wijze. Als een fractie inzicht op de juiste plaats terechtkomt, in je hart, begint het op eigen kracht te groeien.

Probeer eerst het woord meditatie te begrijpen. Het is niet het juiste woord voor de toestand die iedere authentieke zoeker probeert te bereiken. Daarom wil ik enkele woorden met jullie bespreken. In het Sanskriet hebben we een speciaal woord voor meditatie, dat woord is dhyana. In geen andere taal bestaat er een synoniem voor; dat woord is niet te vertalen. Er wordt al tweeduizend jaar erkend dat dit woord niet te vertalen is, om de eenvoudige reden dat anderstaligen de toestand die het omschrijft niet hebben geprobeerd te bereiken of hebben ervaren. Daarom bestaat er in andere talen geen woord voor. Een woord is alleen nodig als je er iets mee wilt uitdrukken, iets mee wilt definiëren. In het Engels zijn er drie woorden: het eerste is concentratie. Ik heb veel boeken onder ogen gehad

die geschreven zijn door mensen met de beste bedoelingen, maar het zijn geen mensen die meditatie hebben ervaren. Ze gebruiken voor dhyana steeds het woord concentratie--dhyana is niet concentratie. Concentratie betekent gewoon dat je denken zich op één punt richt; het is een vorm van denken. Normaal gesproken is het denken constant in beweging, maar als het constant in beweging is kun je geen denkwerk verrichten over een bepaald onderwerp.

In de wetenschap bijvoorbeeld heb je concentratie nodig. Zonder concentratie maakt wetenschap geen kans. Het is niet vreemd dat zich in het Oosten geen wetenschap heeft ontwikkeld--ik kan die diepe, innerlijke verbanden zien--omdat concentratie nooit hoog stond aangeschreven. Voor religie heb je iets anders nodig dan concentratie.

Concentratie is je gedachten richten op één punt. Het heeft zijn nut, want dan kun je steeds dieper in een bepaald object doordringen.

Dat doet de wetenschap juist: steeds meer te weten komen over de objectieve wereld. Iemand wiens gedachten steeds van de hak op de tak springen kan geen wetenschap bedrijven. De kunst van een wetenschapper is nu juist dat hij in staat is de hele wereld te vergeten en zijn volle bewustzijn op één zaak te richten. En als het volle bewustzijn op één enkele kwestie wordt gericht, is het bijna als zonlicht dat geconcentreerd wordt door een lens: dan kun je er vuur mee maken.

De stralen zelf kunnen geen vuur maken, want ze zijn diffuus; ze lopen uit elkaar. Hun beweging is juist het tegenovergestelde van concentratie. Concentratie betekent dat de stralen samenkomen, elkaar op één punt ontmoeten. En als zoveel stralen op één punt samenkomen, hebben ze samen genoeg energie om vuur te maken. Bewustzijn heeft dezelfde eigenschap: als je het concentreert, kun je dieper in de mysteries van objecten doordringen.

Dat doet me denken aan Thomas Alva Edison--een van de grote wetenschappers van Amerika. Hij was zo geconcentreerd ergens mee bezig, dat zijn vrouw, die hem zijn ontbijt kwam brengen, merkte dat hij er zo door in beslag genomen werd dat hij haar niet eens had horen binnenkomen. Hij keek niet eens naar haar, hij was zich niet bewust van haar aanwezigheid, en ze wist dat dit geen goed moment was om hem te storen. Natuurlijk wordt het ontbijt dan koud, maar hij wordt ontzettend kwaad als ik hem stoor--je weet nooit waar hij zit met zijn gedachten.'

Daarom zette ze het ontbijt gewoon maar naast hem neer, zodat hij het, als hij uit zijn concentratie kwam, zou zien staan en opeten. Maar wat gebeurde er? Ondertussen was er een vriend langsgelkomen--hij zag ook hoe geconcentreerd hij bezig was. Hij zag het ontbijt dat koud stond te worden en dacht: 'Laat hem maar aan zijn werk blijven. Ik zal het ontbijt eerst maar opeten, voordat het koud wordt.' Hij at het ontbijt en Edison was zich er niet eens van bewust dat zijn vriend daar zat en zijn ontbijt had opgegeten.

Toen hij uit zijn concentratie kwam, keek hij om zich heen, zag de vriend zitten en zag de lege schalen. Hij zei tegen zijn vriend: 'Sorry, het spijt me. Je was net te laat, ik had mijn ontbijt al op.' Omdat de schalen leeg waren had iemand het kennelijk opgegeten, en wie anders had het kunnen opeten? Dat moest hij zelf hebben gedaan! De arme vriend wist zich geen raad. Hij was van plan hem te verrassen, maar deze man bezorgde hem een nog grotere verrassing. Hij zei: 'Je was net te laat...'

Maar zijn vrouw zag het allemaal gebeuren. Ze kwam binnen en zei: 'Hij was niet te laat, jij was te laat! Hij heeft je ontbijt opgegeten. Ik zag het gebeuren, maar ik zag dat het toch koud stond te worden; iemand heeft het nu ten minste opgegeten. Je bent me de wetenschapper wel! Ik snap niet hoe je je wetenschap klaarspeelt.'

Zijn vrouw zei: `Je weet niet eens wie je ontbijt heeft opgegeten en je vraagt hem je te excuseren: "Je was net te laat, het spijt me..."`

Concentratie betekent altijd dat je bewustzijn zich toespitst. Hoe meer het zich toespitst, des te sterker wordt het. Het is als een zwaard dat alle geheimen van de natuur doorklieft; je moet al het andere vergeten. Maar dat is geen religie. Veel mensen hebben het verkeerd begrepen--niet alleen in het Westen, maar ook in het Oosten. Ze denken dat concentratie hetzelfde is als religie. Concentratie geeft je geweldige vermogens, maar die vermogens behoren tot het denken.

Een voorbeeld: De koning van Varanasi in India onderging in 1920 een operatie--deze eeuw dus--en kwam over de hele wereld met zijn operatie in het nieuws. Hij weigerde zich te laten verdoven. Hij zei: 'Ik heb gezworen dat ik niets zou innemen waardoor ik het bewustzijn verlies en daarom kan ik me niet met chloroform laten behandelen. Maar je hoeft je geen zorgen te maken.'

Het was een grote operatie--zijn blindedarm moest eruit. Nu is het echt gevaarlijk iemands blindedarm te verwijderen zonder hem te verdoven. Het kan zijn dood betekenen. Hij kan de pijn misschien niet verdragen, want de pijn is verschrikkelijk. Je moet zijn buik opensnijden, je moet zijn blindedarm lossnijden, je moet hem verwijderen. Dat duurt één of twee uur--je weet nooit in wat voor conditie zijn blindedarm is.

Maar hij was niet de eerste de beste--anders zouden ze hem hebben gedwongen--hij was de koning van Varanasi. Hij zei tegen de artsen: 'Maar maak je geen zorgen'--en de beste artsen die India te bieden had waren erbij; er was ook een specialist uit Engeland bij. Ze beraadslaagden samen: niemand was bereid deze operatie uit te voeren, maar de operatie moest gebeuren, anders kon de man ieder moment aan zijn blindedarm overlijden. Zijn toestand was ernstig en beide alternatieven leken even ernstig: als je hem laat liggen zonder hem te opereren gaat hij misschien dood; als je de operatie uitvoert zonder hem bewusteloos te maken--wat nog nooit was gebeurd, het was zonder precedent...

Maar de koning zei: `Jullie begrijpen me niet goed. Er bestaat geen precedent omdat jullie nog nooit iemand hebben geopereerd als degene die jullie nu gaan opereren. Geef me gewoon mijn religieuze lectuur, de Shrimad Bhagavadgita. Die ga ik lezen en na verloop van vijf minuten kunnen jullie met je werk beginnen. Als ik eenmaal in de Gita bezig ben kun je in elk willekeurig deel van mijn lichaam snijden--ik zal het niet eens merken; dan voel ik geen pijn.'

Toen hij er zo op aandrong... en hij zou toch sterven, dus het kon geen kwaad het te proberen. Misschien had hij gelijk--hij stond inderdaad bekend om zijn religieuze praktijken. En zo gebeurde het dus. Hij las vijf minuten in de Gita en sloot zijn ogen. De Gita viel uit zijn handen en ze voerden de operatie uit. Ze waren er anderhalf uur mee bezig. Het was echt ernstig: nog een paar uur en de blindedarm zou zijn gebarsten en de man zou zijn overleden. Ze haalden zijn blindedarm eruit terwijl de man volledig bij bewustzijn was, maar hij gaf geen kik--hij knipperde zelfs niet met zijn ogen. Hij bevond zich ergens anders. Dat was zijn hele leven zijn gewoonte geweest: vijf minuten in de Gita lezen en dan zat hij op het juiste spoor. Hij kende de Gita woord voor woord, hij kon haar uit zijn hoofd citeren. Als hij eenmaal in de Gita bezig was, dan zat hij er ook echt in; met zijn aandacht zat hij daar--die was weg uit zijn lichaam.

Die operatie zorgde voor wereldnieuws; het was een zeldzaam geval. Maar opnieuw werd dezelfde fout gemaakt. Volgens alle kranten was de radja, de koning van Varanasi, een man die geweldig kon mediteren. Maar hij kon zich geweldig concentreren, niet mediteren. Zelf was hij ook het slachtoffer van deze verwarring; hij dacht ook dat hij een toestand van meditatie had bereikt. Dat was niet zo. Het enige is dat je denken zo op één punt is gericht, dat al het andere buiten het blikveld ervan valt; je bent je er niet van gewaar. Het is geen toestand van gewaar-zijn, het is een toestand van vernauwd bewustzijn--zo vernauwd dat het slechts op één punt is gericht en de rest van het bestaan erbuiten valt.

Dus voordat ik je vraag beantwoord--`Wat is meditatie?`--moet je begrijpen wat het niet is. Ten eerste: het is geen concentratie. Ten tweede: het is geen bezinning. Concentratie is op één punt gericht; bezinning heeft een breder werkkterrein. Je bezint je op schoonheid... Er zijn duizenden mooie dingen. Je kunt allerlei mooie dingen de revue laten passeren. Je hebt vaak schoonheid ervaren, je kunt al die ervaringen de revue laten passeren. Je bepaalt je tot het onderwerp. Bezinning is een bredere concentratie, niet op één punt gericht, maar beperkt tot één onderwerp. Je bent in beweging, je gedachten zijn in beweging, maar ze blijven binnen het onderwerp.

Bezinning is de werkwijze van de filosofie; concentratie is de werkwijze van de wetenschap. Bij bezinning vergeet je ook alles behalve je onderwerp. Het onderwerp is breder en je hebt meer bewegingsvrijheid. Bij concentratie is er geen bewegingsvrijheid. Je kunt steeds dieper gaan, je kunt je steeds meer beperken, je kunt je steeds scherper op hetzelfde richten, maar je hebt geen bewegingsvrijheid. Daarom zijn wetenschappers erg bekrompen. Het zal je verbazen dat ik dit zeg.

Je zou denken dat wetenschappers een heel open geest hebben. Dat is niet het geval. Voor zover het hun onderwerp betreft, staat hun geest volkomen open: ze zijn bereid naar alles te luisteren wat in strijd is met hun theorie, en in alle billijkheid. Maar afgezien van dat bepaalde onderwerp zijn ze meer vooringenomen, minder tolerant dan gewone mensen, om de eenvoudige reden dat ze zich nooit in iets anders hebben verdiept; ze volgen domweg de heersende opvattingen.

Veel kerkgangers scheppen erover op: 'Kijk eens, hij is zo'n groot wetenschapper, hij heeft de Nobelprijs gewonnen', enzovoorts enzovoorts, 'en toch komt hij iedere dag naar de kerk.' Ze vergeten helemaal dat het niet de wetenschapper met de Nobelprijs is die naar de kerk komt. Het is niet de wetenschapper die naar de kerk komt, het is de man zonder zijn wetenschappelijke deel die naar de kerk komt. En die man is buiten zijn wetenschappelijke deel goedgezondiger dan ieder ander--want anderen staan open, denken over dingen na, vergelijken, wegen de ene godsdienst af tegen de andere, lezen soms ook over andere godsdiensten en hebben een bepaalde mate van gezond verstand, en wetenschappers hebben dat niet.

Om een wetenschapper te zijn moet je een paar zaken opofferen--bijvoorbeeld je gezonde verstand. Gezond verstand is een eigenschap die gewone mensen gemeen hebben. Een wetenschapper is een ongewoon mens, hij heeft een ongezond verstand. Met gezond verstand kun je de relativiteitstheorie niet ontdekken of de wet van de zwaartekracht. Met gezond verstand kun je wel al het andere doen.

Een voorbeeld: Albert Einstein was misschien de enige mens in de geschiedenis die met zulke grote getallen werkte dat alleen al één getal een hele pagina in beslag nam--er stonden honderden nullen achter. Maar hij was zo in de ban van grote getallen--en dat is ongewoon,

maar hij dacht alleen maar na over sterren, lichtjaren, miljoenen, miljarden, duizenden miljarden sterren, hij telde ze--dat hij de kleine dingen vergat.

Op een dag stapte hij in een bus en gaf de conducteur geld. De conducteur gaf hem wisselgeld, Einstein telde het en zei: `Dit klopt niet, u probeert me af te zetten. Geef me het juiste wisselgeld.'

De conducteur nam het wisselgeld terug, telde het opnieuw en zei: 'Meneer, ik geloof dat u niet kunt rekenen.'

Einstein zegt erover: 'Toen hij tegen me zei: "Meneer, u kunt niet rekenen", heb ik het wisselgeld gewoon maar aangenomen. Ik zei tegen mezelf: "Ik kan maar beter niets zeggen. Als anderen aan de weet komen dat ik niet kan rekenen, en dat nog wel uit de mond van een busconducteur..." Waar ben ik mijn hele leven mee bezig geweest? Getallen en nog eens getallen--ik droom alleen nog over getallen. Ik droom niet over vrouwen, niet over mannen--alleen over getallen. Ik denk in getallen, ik droom in getallen, en deze idioot zegt tegen me: "U kunt niet rekenen."'

Toen hij thuiskwam zei hij tegen zijn vrouw: 'Tel dit even na. Hoeveel is het?' Ze telde het wisselgeld en zei: 'Het klopt.'

Hij zei: `Lieve hemel! Dat betekent dat de conducteur gelijk had. Misschien kan ik echt niet rekenen. Misschien kan ik alleen met enorme getallen werken; kleine getallen kan mijn hoofd helemaal niet meer bevatten.'

Een wetenschapper verliest onherroepelijk zijn gezonde verstand. Hetzelfde overkomt filosofen. Bezinning is breder, maar beperkt zich toch tot een bepaald onderwerp. Om een voorbeeld te geven: Socrates dacht op een avond ergens over na--je weet nooit waar hij allemaal over nadenkt--terwijl hij onder een boom stond. Hij ging zo op in zijn bezinning dat hij niet merkte dat het ging sneeuwen, en de volgende morgen werd hij bijna bevroren aangetroffen. De sneeuw lag tot aan zijn knieën en hij stond daar met zijn ogen dicht. Hij was op sterven na dood; zelfs zijn bloed was bijna bevroren.

Hij werd naar huis gebracht. Hij werd gemasseerd, hij kreeg alcohol te drinken; op de een of andere manier werd hij weer bij zinnen gebracht. Ze vroegen hem: `Wat deed je daar, waarom stond je buiten in weer en wind?'

Hij zei: `Ik wist niet meer of ik stond of zat of waar ik was. Het onderwerp nam me zo in beslag dat ik er totaal in opging. Ik weet niet wanneer het is gaan sneeuwen of hoe de hele nacht is verstreken. Ik zou zijn doodgegaan, maar ik was niet bij zinnen gekomen, want het onderwerp nam me zo in beslag. Ik was er nog niet mee klaar--het was een hele theorie en jullie hebben me er middenin uitgehaald. Nu weet ik niet of ik die onvoltooide theorie weer op kan pakken.'

Het is precies als wanneer je droomt en iemand maakt je wakker. Denk je dat je je droom weer op kunt pakken als je simpelweg je ogen dichtdoet en probeert te slapen? Het is heel moeilijk weer in dezelfde droom terecht te komen.

Bezinning is een soort logisch dromen. Het is iets heel zeldzaams. Maar de filosofie staat of valt met bezinning. De filosofie kan voor bepaalde doeleinden gebruik maken van concentratie, om de bezinning te bevorderen. Als voor een kleiner fragment een grotere concentratie nodig is, kan gebruik worden gemaakt van concentratie, dat is geen probleem. Filosofie is in principe bezinning, maar kan af en toe bij wijze van gereedschap, bij wijze van instrument, gebruik maken van concentratie.

Maar religie kan geen concentratie gebruiken; religie kan ook geen bezinning gebruiken, want ze houdt zich niet bezig met een bepaald object. Of een object zich nu in de

buitenwereld bevindt of in je hoofd--een gedachte, een theorie, een filosofie--dat maakt niet uit; het blijft een object.

Religie houdt zich bezig met de mens die zich concentreert, met de mens die zich bezint. Wie is dat? Daarop kun je je niet concentreren. Wie zou zich erop concentreren? Dat ben jij. Je kunt je er niet op bezinnen, want wie zou zich erop bezinnen? Je kunt jezelf niet in tweeën splitsen om de ene helft voor je te zien en de andere helft zich erop te laten bezinnen. Het is niet mogelijk je bewustzijn in tweeën te delen. En zelfs al was dat mogelijk--het is niet zo, maar ik zeg: stel dat het mogelijk was je bewustzijn in tweeën te delen--dan zou jij degene zijn die zich op het andere deel bezint; jij bent niet de ander.

De ander ben je nooit zelf. Of met andere woorden: het object ben je nooit zelf. Jij bent onherroepelijk het subject. Je kunt met geen mogelijkheid in een object veranderen. Het is net als bij een spiegel. De spiegel kan je weerspiegelen, de spiegel kan alles ter wereld weerspiegelen, maar kun je het klaarspelen dat de spiegel zichzelf weerspiegelt? Je kunt deze spiegel niet voor zichzelf plaatsen; tegen de tijd dat je hem voor zichzelf hebt geplaatst, staat hij niet meer op dezelfde plaats. De spiegel zelf kan zichzelf niet weerspiegelen. Het bewustzijn is precies als een spiegel. Je kunt het voor een bepaald voorwerp als concentratie gebruiken, je kunt het voor een bepaald onderwerp als bezinning gebruiken.

Het Engelse woord meditatie is ook niet het juiste woord, maar omdat er geen ander woord voor is moeten we het voorlopig gebruiken, totdat 'dhyana' in het Engels wordt toegestaan. In het Chinees en in het Japans is het al toegestaan--want in die landen bestond dezelfde situatie. Toen de boeddhistische monniken tweeduizend jaar geleden naar China kwamen, deden ze hun uiterste best een woord te vinden om hun woord jhana mee te vertalen. Gautama de Boeddha bediende zich niet van het Sanskriet als zijn taal, hij bediende zich van een taal die door gewone mensen werd gesproken; zijn taal was het Pali. Het Sanskriet was de taal van de priesters, van de brahmanen--en een van de beginselen van zijn revolutie was de geestelijkheid omver te werpen; ze had geen bestaansrecht.

De mens kan rechtstreeks contact hebben met het bestaan. Daar is geen tussenpersoon voor nodig. Het is zelfs niet mogelijk via een tussenpersoon.

Het is heel eenvoudig te begrijpen: je kunt niet via een tussenpersoon van je vriendin of je vriend houden. Je kunt niet tegen iemand zeggen: 'Ik geef je een tientje--dan moet jij voor mij van mijn vrouw houden.' Dat kan een knecht niet, niemand kan dat in jouw plaats. Dat kun je alleen zelf. Een knecht kan niet in jouw plaats liefhebben--anders zouden de rijken zich nooit bezighouden met al dat kleffe gedoe. Ze hebben personeel genoeg, geld genoeg. Ze zouden gewoon hun personeel sturen. Ze kunnen het beste personeel vinden, waarom zouden ze zich de moeite getroosten? Maar er zijn een paar dingen die je zelf moet doen. Een knecht kan niet voor je slapen, een knecht kan niet voor je eten.

Hoe moet een priester, die evengoed een knecht is, bemiddelen tussen jou en het bestaan, of God, of de natuur, of de waarheid? In de jongste boodschap aan de wereld van de paus wordt dit als zonde bestempeld, als je probeert rechtstreeks contact te maken met God--een zonde!

Je moet contact zoeken met God via een fatsoenlijk ingewijd katholiek priester; alles moet via de juiste kanalen lopen. Er bestaat een bepaalde hiërarchie, een bureaucratie. Je mag de bisschop, de paus, de priester niet zomaar passeren. Als je ze zomaar passeert, ga je rechtstreeks Gods huis binnen. Dat mag niet, dat is een zonde.

Ik stond werkelijk versted dat deze Poolse paus het lef heeft dit een zonde te noemen, de mens zijn geboorterecht te ontzeggen om in contact te treden met het bestaan of de

waarheid zelf. Zelfs daarvoor heeft hij de juiste tussenpersoon nodig! En wie moet beslissen wie de juiste tussenpersoon is? Er bestaan driehonderd godsdiensten, allemaal met hun eigen bureaucratie en juiste kanalen en ze zeggen allemaal dat de overige tweehonderdnegenennegentig nonsens zijn!

Maar het priesterschap kan alleen bestaan als het zich onmisbaar maakt. Het is totaal niet onmisbaar, maar het moet zich aan je opdringen als iets waar je niet buiten kunt.

Op dit moment is de Poolse paus weer op tournee. Gisteren zag ik een foto van hem in een of ander katholiek land. Hij kuste de grond. De pers vroeg hem: 'Wat vindt u van het onthaal?'

Hij zei: 'Het was warm, maar niet overweldigend.'

Die man moet echt iets hebben verwacht. Hij is niet tevreden met een warme ontvangst, hij moet een overweldigende ontvangst hebben verwacht, een overweldigend onthaal. En als hij 'warm' zegt kun je er absoluut van op aan dat het wel lauw geweest zal zijn--hij probeert het zoveel mogelijk te overdrijven. Anders is een warme ontvangst overweldigend--wat wil je nog meer? Hotdogs? Zou dat overweldigend zijn? Een warme ontvangst is genoeg. Maar ik weet waar de schoen wringt; het moet een lauwe of misschien zelfs een koele ontvangst zijn geweest.

Dit jaar gaat deze man een synode bijeenroepen--dat is de katholieke senaat--waarin alle bisschoppen en kardinalen van de hele katholieke wereld bij elkaar zullen komen om over bepaalde urgente zaken te beslissen. En je kunt wel raden wat die urgente zaken zijn: geboortebeperving is een zonde, abortus is een zonde, en deze nieuwe zonde waarvan nooit eerder is gerept--proberen rechtstreeks in contact te treden met God is een zonde.

Nu gaat hij de synode de stelling die hij heeft geponeerd voorleggen om hun instemming te krijgen. Dan wordt ze een aanhangsel, bijna even heilig als de bijbel. Als ze unaniem door de synode wordt aanvaard, krijgt ze dezelfde status. En ze wordt zeker aanvaard, want geen enkele priester zal zeggen dat ze verkeerd is, geen enkele kardinaal zal zeggen dat ze verkeerd is. Ze zullen dolblij zijn, ze zullen zeggen dat hij werkelijk een oorspronkelijke geest heeft--zelfs Jezus had er niet aan gedacht!

Toen ik het bericht ontving dat elke poging om rechtstreeks met God in contact te treden een zonde is, vroeg ik me af wat Mozes dan deed. Het was een rechtstreeks contact: er was geen tussenpersoon, er was niemand anders bij. Er was geen ooggetuige toen Mozes God in de brandende struik ontmoette. Hij beging een grote zonde volgens de Poolse paus.

Wie was de tussenpersoon van Jezus? Er was een bepaalde tussenpersoon nodig. Hij probeerde ook rechtstreeks met God in contact te treden door te bidden. Hij betaalde niet iemand anders om voor hem te bidden, hij bad zelf. En hij was geen bisschop, geen kardinaal, geen paus. En ook Mozes was geen bisschop of kardinaal of paus.

Volgens de Poolse paus zijn dat allemaal zondaars. En de synode zal het onderschrijven--ik kan van tevoren zeggen dat het onderschreven wordt--want het priesterschap wankelt over de hele wereld.

En de waarheid is dat het je geboorterecht is het bestaan, het leven te verkennen, te onderzoeken waar het allemaal om draait.

Bezinning is theoretisch. Je kunt blijven theoretiseren... Dat berooft je ook van je gezonde verstand. Immanuel Kant bijvoorbeeld was een van de grootste filosofen die de aarde ooit heeft voortgebracht. Hij bleef zijn hele leven in één stad, om de eenvoudige reden dat elke

verandering inbreuk maakte op zijn bezinning--een nieuw huis, nieuwe mensen... Alles moest precies hetzelfde blijven, zodat hij alle vrijheid zou hebben om zich te bezinnen. Hij is nooit getrouwd. Eén vrouw had zich zelfs aangeboden, maar hij zei: 'Ik moet erover nadenken.' Misschien is dit antwoord enig in zijn soort; normaal gesproken doet de man het aanzoek. Ze moet lang genoeg hebben gewacht en toen ze merkte dat deze man haar niet zou vragen, vroeg zij hem. En wat zei hij? 'Ik moet erover nadenken.' Hij bezon zich drie jaar lang op alle pluspunten van het huwelijk en alle minpunten. En de moeilijkheid was dat de plus- en minpunten gelijk opgingen, ze wogen tegen elkaar op, ze hieven elkaar op.

Dus na drie jaar ging hij naar het huis van de vrouw en klopte aan om te zeggen: 'Ik kan moeilijk tot een conclusie komen, want er zijn evenveel voordelen als nadelen, ze leggen evenveel gewicht in de schaal en ik kan niets doen voordat ik de ene mogelijkheid logischer, wetenschappelijker, filosofischer vind dan de andere. Vergeef me dus; je kunt met iemand anders trouwen.'

Haar vader deed open--Kant vroeg naar de dochter. Haar vader zei: 'Je bent te laat; ze is getrouwd, ze heeft zelfs al een kind. Je bent me de filosoof wel--na drie jaar kom je haar je antwoord geven!'

Kant zei: 'Mijn antwoord was toch niet ja. Maar u kunt aan uw dochter overbrengen dat ik er niet uit ben gekomen. Ik heb uit alle macht geprobeerd eruit te komen, maar ik moet eerlijk zijn: ik kan mezelf niet voor de gek houden en alleen de voordelen opschrijven en de nadelen weglaten. Ik kan mezelf niet voor de gek houden.'

Nu was deze man gewend elke dag om precies dezelfde tijd naar de universiteit te gaan om er college te geven. Als de mensen hem zagen konden ze hun klokken en horloges gelijk zetten: je kon er op de seconde nauwkeurig van op aan--hij deed alles op de klok. Zijn knecht zei nooit: 'Meester, uw ontbijt is klaar.' Nee, hij zei altijd: 'Meester, het is half acht' of: 'Meester, het is half één.' Hij hoefde niet te zeggen dat het tijd was om te lunchen; half één... hij hoefde alleen maar de tijd te zeggen.

Alles stond vast. Hij ging zo op in zijn gefilosofeer dat hij niet meer buiten hem kon--hij was praktisch geknecht aan zijn eigen knecht, want de knecht kon hem elk moment dreigen met: 'Ik ga weg.' En de knecht wist dat Kant zich niet kon veroorloven hem te laten gaan. Het was een paar keer voorgekomen. Omdat hij ermee dreigde, zei Kant: 'Ja, je kunt gaan. Je vindt jezelf te belangrijk. Denk je dat ik niet buiten je kan, dat ik geen andere knecht kan vinden?' De knecht zei: 'Probeer het maar.' Maar het lukte niet met de andere knecht, want die had geen idee dat hij de tijd moest aankondigen. Hij zei: 'Meester, de lunch staat klaar'--en dat leidde Kant te veel af.

Hij moest 's morgens vroeg worden gewekt, om vijf uur, en de knecht had de instructie: 'Ook al sla ik je, ook al schreeuw ik tegen je: "Verdwijn, ik wil slapen!", je mag niet weggaan. Ook al moet je me slaan, sla me dan, maar trek me mijn bed uit.

Vijf uur betekent vijf uur. Als ik te laat uit bed kom, is het jouw schuld. Ik geef je alle vrijheid om te doen wat je wilt. En ik kan er niets van zeggen, want soms is het te koud en heb ik zin om te slapen... maar dat duurt maar even--trek je er niets van aan. Je moet je aan de klok houden en aan mijn bevelen. En op dat moment, terwijl ik slaap, hoef je je niets aan te trekken van wat ik zeg. Misschien zeg ik: "Verdwijn--ik sta wel op." Je mag niet weggaan, je moet me om vijf uur uit mijn bed halen.'

Vaak leverden ze een gevecht en de knecht moest hem dan slaan om hem uit bed te krijgen. Een nieuwe knecht kon dat niet, de meester slaan. En de opdracht alleen al leek absurd: 'Als

u wilt slapen, slaap dan; als u wilt opstaan, sta dan op. Ik kan u om vijf uur wekken, maar dit lijkt me vreemd, dat er zo'n worsteling moet plaatsvinden.'

Dus geen enkele knecht hield het uit. Kant moest weer naar dezelfde knecht toe om hem te vragen: 'Kom terug! Ga alsjeblieft niet eerder dood dan ik, anders moet ik zelfmoord plegen.' En elke keer dat dit gebeurde vroeg de knecht om opslag. En zo ging het maar door.

Op een dag regende het toen Kant naar de universiteit liep en een van zijn schoenen bleef vastzitten in de modder. Hij liet zijn schoen daar achter, want als hij zijn schoen eruit probeerde te trekken zou hij een paar seconden te laat komen, en dat was niet mogelijk. Met maar één schoen aan kwam hij de collegezaal binnen. De studenten keken hem aan; wat was er gebeurd? Ze vroegen: 'Wat is er gebeurd?' Hij zei: 'Alleen maar dat één schoen in de modder is blijven steken, maar ik kan niet te laat zijn: zoveel mensen zetten hun horloges en klokken op mij gelijk. Mijn schoen is niet zo belangrijk. Als ik naar huis ga krijg ik hem terug, want wie steelt er nu één schoen?'

Zulke mensen zijn hun gezonde verstand kwijt; ze leven in een andere wereld. En wat zijn theoretische wereld betreft is hij een logicus van de bovenste plank; je kunt hem niet betrappen op een verkeerde logica. Maar in zijn leven... dat is gewoon krankzinnig. Iemand had het huis naast hem gekocht en Kant werd ziek, ernstig ziek. De artsen konden niet vinden waar het aan lag, want ze konden geen ziekte vinden, maar Kant was op sterven na dood--en zonder reden.

Een van zijn vrienden kwam langs en zei: 'Geen probleem. Voor zover ik het kan zien heeft iemand het huis hiernaast gekocht en die mensen hebben de bomen niet gesnoeid, zodat ze nu voor Kants raam staan. En het was volgens zijn schema, het was onderdeel van zijn strakke schema dat hij bij zonsondergang voor het raam ging staan om naar de zonsondergang te kijken. Nu zijn de bomen te hoog geworden, ze belemmeren het uitzicht. Dat is de oorzaak van zijn ziekte en niets anders: zijn schema is verstoord, zijn hele leven is verstoord.'

Kant kwam overeind. Hij zei: 'Ik dacht ook al dat er iets mis was. Waarom ben ik anders ziek? Want volgens de doktoren heb ik geen ziekte maar toch ga ik bijna dood. Je hebt gelijk, het ligt aan die bomen. Sinds die bomen zijn gegroeid heb ik de zon niet meer zien ondergaan. En ik miste iets, maar ik kon niet bedenken wat het precies is.'

De burens werden benaderd en ze waren bereid. 'Als zo'n grote filosoof op sterven ligt alleen door die bomen...' Ze snoeiden de bomen en de volgende dag was Kant helemaal in orde. Zijn programma, zijn schema... [shedule] Of moet ik [skedule] zeggen? Ik weet niet hoe je het hier in Amerika uitspreekt.

Toen ik voor het eerst een Amerikaanse tegenkwam--dat was ergens in 1960--vroeg ze me: 'Wat is uw skedule?'

Ik zei: 'Mijn God, wat is een skedule?'--want in Engeland, en in India, zeg je shedule. Ik had geen idee dat het iets met schema te maken had.

Ze zei: 'Begrijpt u niet wat ik zeg?' Ik zei: 'Dat woord heb ik nog nooit gehoord. Probeer het eens op een andere manier te zeggen, met een ander woord.' Het is maar het beste dat ik shedule zeg.

Zijn schema was in de war. Als het perfect op tijd liep had hij alle vrijheid voor zijn bezinning. Hij wilde bijna als een robot leven; dan waren zijn gedachten gevrijwaard van de gewone dagelijkse dingen.

Maar religie is geen bezinning. Ze is geen concentratie. Ze is meditatie.

Maar meditatie moet je begrijpen in de zin van 'dhyana', want het Engelse woord meditatie wekt weer een verkeerde indruk. Probeer eerst eens te begrijpen wat het eigenlijk in het Engels betekent, want elke keer dat je 'meditatie' zegt, kan je worden gevraagd: 'Waarover? Waarover mediteer je?' Er moet een onderwerp zijn. Het woord op zich verwijst naar een onderwerp, bijvoorbeeld dat ik mediteer over schoonheid, over waarheid, over God. Maar je kunt niet zomaar zeggen: 'Ik mediteer.' Die zin is in het Engels onvolledig. Je moet zeggen waarover--waarover mediteer je? En dat is de moeilijkheid.

Dhyana betekent: 'Ik ben in meditatie'--zelfs niet dat je mediteert. Als je het nog dichter benadert: 'Ik ben meditatie'--dat is de betekenis van dhyana. Dus toen ze er in China geen woord voor konden vinden, leenden ze het woord, het boeddhistische woord jhana.

Boeddha gebruikte jhana; dat is de Pali-versie van dhyana.

Boeddha gebruikte uit hoofde van zijn revolutie de taal van het volk, want, zei hij: 'De religie moet zich van de alledaagse, gewone taal bedienen, zodat het priesterschap gewoon achterwege kan blijven; het is onnodig. De mensen begrijpen hun geschriften, de mensen begrijpen hun soetra's, de mensen begrijpen waar ze mee bezig zijn. Een priester is nergens voor nodig.'

De priester is nodig omdat hij een andere taal gebruikt, die de mensen niet beheersen, en hij blijft maar hameren op de idee dat Sanskriet de goddelijke taal is en dat niet iedereen die mag lezen. Het is een speciale taal, net als die van de dokter. Heb je daar ooit bij stilgestaan?--waarom artsen hun recepten altijd in het Latijn en Grieks schrijven? Wat is dat voor dwaasheid? Ze kennen geen Grieks, ze kennen geen Latijn, maar hun medicijnen en de namen van hun medicijnen zijn altijd in het Grieks en Latijn. Dat is dezelfde truc als van het priesterschap.

Als ze in de gewone volkstaal schrijven, kunnen ze je niet zoveel berekenen als ze nu berekenen. Want dan zeg je: 'Dit recept--rekent u me twintig dollar voor dit recept?' En de drogist en de apotheker kunnen ook niet zoveel geld rekenen, want ze weten dat je hetzelfde voor maar één dollar op de markt kunt krijgen, en jij rekent vijftig dollar. Maar in het Latijn en Grieks weet je niet wat het is. Als ze 'ui' opschrijven, zeg je: 'Bent u nou helemaal?' Maar als het er in het Grieks en Latijn staat, weet je niet wat het is. Alleen hij weet het, of alleen de apotheker weet het.

En hoe ze schrijven is ook van belang. Het moet zo geschreven worden dat je niet kunt lezen wat er staat. Als je het kunt lezen, zou je misschien een woordenboek kunnen raadplegen en te weten komen wat het betekent. Het moet heel onleesbaar zijn, zodat je het niet kunt ontcijferen. Het is zelfs zo dat de apotheker meestal niet weet wat er staat, maar niemand wil dom lijken en daarom geeft hij je maar wat.

Het is een keer gebeurd. Een man ontving een brief van zijn huisarts. Het was een uitnodiging om de bruiloft van zijn dochter bij te wonen. Maar de dokter schreef uit gewoonte op zijn eigen manier en de man kon niet lezen wat er in die brief stond. Hij dacht dat de beste oplossing zou zijn: 'Ik kan naar de apotheek gaan, want misschien is het iets belangrijks en als ik naar de dokter zelf ga, zal hij denken dat ik niet eens kan lezen. Ik kan het beste naar de apotheek gaan.'

Hij ging naar de apotheek en gaf hem de brief. De apotheker liep gewoon met de brief weg en tien minuten later kwam hij terug met twee flesjes. De man zei: 'Wat doet u nou? Dat was geen recept, dat was een brief.'

Hij zei: 'Lieve hemel! Was het een brief?' Maar hij had hem ontcijferd--de bruid en bruidegom, dat moesten twee flesjes zijn. Daarom stelde hij wat drankjes samen en kwam hij met die twee flesjes.

Boeddha kwam in opstand tegen het Sanskriet en gebruikte het Pali. In het Pali is dhyana jhana. Jhana kwam mee naar China en werd daar chan. Ze hadden geen ander woord en daarom namen ze het woord over--maar in elke taal zal de uitspraak veranderen. Het werd chan. Toen het in Japan kwam werd het zen, maar het is hetzelfde woord, dhyana. En wij gebruiken het woord meditatie in de betekenis van dhyana, dus het is niet iets waarover je mediteert.

In het Engels ligt het ergens tussen concentratie en bezinning. Concentratie is op één punt gericht, bezinning heeft een breed terrein en meditatie is een fragment van dat terrein. Als je je op een bepaald onderwerp bezint, zijn er een paar dingen waar je extra aandacht aan moet besteden; dan mediteer je. Dat wordt er in het Engels met meditatie bedoeld: concentratie en bezinning zijn twee polen en meditatie ligt precies in het midden. Maar we gebruiken het woord niet in de Engelse betekenis, we geven er een totaal nieuwe betekenis aan.

Ik zal je een verhaal vertellen dat uitlegt wat meditatie is--een verhaal waar ik altijd dol op ben geweest.

Drie mannen gingen een ochtendwandeling maken. Ze zagen een boeddhistische monnik op de heuvel staan, en omdat ze niets anders te doen hadden gingen ze een discussie aan over wat die vent deed. De een zei: 'Voor zover ik het hiervandaan kan zien, verwacht hij iemand, wacht hij op iemand. Misschien een vriend die achterop is geraakt en op wie hij wacht, die hij verwacht.'

De tweede man zei: 'Als ik hem zo zie kan ik het niet met je eens zijn, want als iemand op een vriend staat te wachten die achterop is geraakt, kijkt hij af en toe om om te zien of hij er al aankomt en hoe lang hij nog moet wachten. Maar deze man kijkt helemaal niet om, hij staat daar alleen maar. Ik denk niet dat hij iemand verwacht. Ik heb het gevoel... Die boeddhistische monniken hebben koeien.' In Japan houden ze een koe om 's morgens melk in de thee te hebben. Anders moet je 's morgens vroeg om een kop thee gaan bedelen. En zen-monniken drinken ten minste vijf of zes maal per dag thee. Het is bijna een godsdienstig gebruik, want thee houdt je wakker, alert, maakt je bewuster. Daarom houden ze in het klooster een koe.

De tweede man zei: 'Ik heb het gevoel dat hij zijn koe kwijt is. Die moet ergens zijn gaan grazen en hij zoekt gewoon zijn koe.'

De derde man zei: 'Ik kan er niet mee instemmen, want als iemand een koe zoekt hoeft hij niet als een standbeeld te blijven staan. Je moet rondlopen, je moet her en der gaan zoeken. Hij beweegt niet eens zijn hoofd heen en weer. En nog afgezien van zijn hoofd--hij heeft zelfs zijn ogen half dicht.'

Ze waren de man dichter genaderd, daarom konden ze hem duidelijker zien. Toen zei de derde man: 'Ik geloof niet dat jullie gelijk hebben. Ik denk dat hij mediteert. Maar hoe moeten we uitmaken wie er gelijk heeft?'

Ze zeiden: 'Dat is niet zo moeilijk. We zijn nu vlak bij hem, we kunnen het hem vragen.'

De eerste man vroeg de monnik: 'Verwacht u een vriend die achterop is geraakt, wacht u op hem?'

De boeddhistische monnik opende zijn ogen en zei: 'Verwachten? Ik verwacht nooit wat. Het is tegen mijn religie iets te verwachten.'

De man zei: 'Mijn God! Vergeet dat verwachten; zeg me alleen maar: staat u te wachten?'

Hij zei: 'Mijn religie leert dat je zelfs over de volgende seconde geen zekerheid hebt. Hoe kan ik staan te wachten? Waar is de tijd om te wachten? Ik sta niet te wachten.'

De man zei: 'Vergeet dat verwachten en wachten--ik ken uw taal niet. Vertel me alleen of er een vriend achterop is geraakt.'

Hij zei: 'Weer hetzelfde. Ik heb geen vrienden in de wereld, ik heb geen vijanden in de wereld--want die gaan hand in hand. Je kunt niet de een kiezen en de ander overslaan. Ziet u niet dat ik een boeddhistische monnik ben? Ik heb geen vijanden, ik heb geen vrienden. En vertrekt u alstublieft, stoor me niet.'

De tweede man dacht: 'Nu is er hoop voor mij.' Hij zei: 'Dat had ik hem al gezegd: "Je raaskalt. Hij staat niet te wachten, hij verwacht niemand--hij is een boeddhistische monnik. Hij heeft geen vrienden en geen vijanden." U hebt gelijk. Ik denk dat u uw koe kwijt bent.'

De monnik zei: 'U bent nog stommer dan de vorige. Mijn koe? Een boeddhistische monnik bezit niets. En waarom zou ik naar de koe van een ander zoeken? Ik bezit geen koe.'

De man geneerde zich dood, dat was hem aan te zien. Hij wist zich geen raad.

De derde man dacht: 'Nu is wat ik heb gezegd de enige mogelijkheid.' Hij zei: 'Ik zie dat u bezig bent met mediteren.'

De monnik zei: 'Onzin! Meditatie is geen bezigheid. Men mediteert niet, men is meditatie. Om u de waarheid te zeggen, om u drieën niet in verwarring te brengen, ik sta gewoon niets te doen. Ik sta hier niets te doen--hebt u daar bezwaar tegen?'

Ze zeiden: 'Nee, we hebben er geen bezwaar tegen. We begrijpen het gewoon niet--dat u hier staat te niksen.'

'Maar dat is juist meditatie,' zei hij, 'zitten niksen--met je lichaam en met je geest.'

Zodra je iets begint te doen, ga je of in bezinning of in concentratie, of je komt in actie--maar je gaat bij je centrum vandaan. Als je helemaal niets doet--lichamelijk, mentaal, op alle niveaus--als alle activiteit is opgehouden en je bent gewoon, domweg zijn, dan is dat meditatie. Je kunt het niet doen, je kunt het niet beoefenen; je hoeft het alleen maar te begrijpen.

Wanneer je maar de tijd kunt vinden om gewoon te zijn, laat dan alle doen achterwege. Denken is ook doen, concentratie is ook doen, bezinning is ook doen. Ook al doe je maar een enkel ogenblik niets, zit je gewoon in je centrum, helemaal ontspannen--dat is meditatie. En als je het eenmaal onder de knie hebt, kun je zolang je wilt in die toestand blijven. Op het laatst kun je vierentwintig uur per dag in die toestand blijven.

Zodra je de manier kent om je wezen ongestoord te houden, kun je langzamerhand dingen gaan doen, maar je moet er wel op letten dat je wezen niet in beroering komt. Dat is het tweede deel van meditatie. Eerst moet je leren hoe je gewoon kunt zijn en dan leer je ook actie te ondernemen: de vloer schoonmaken, een douche nemen, terwijl je toch in je centrum blijft. Daarna kun je ingewikkelde dingen gaan doen.

Ik praat bijvoorbeeld tegen jullie, maar dat verstoort mijn meditatie niet. Ik kan blijven praten, maar diep in mijn centrum is er geen enkele deining; het is gewoon stil, doodstil. Meditatie is dus niet in strijd met actie. Het is niet zo dat je het leven moet ontvluchten. Ze leert je alleen een nieuwe manier van leven: je wordt het centrum van de cycloon. Je leven gaat door, het wordt zelfs intenser--met meer vreugde, meer helderheid, meer visie,

meer creativiteit--maar je bent op een afstand, gewoon een toeschouwer op de heuvel, je kijkt gewoon naar alles wat er om je heen gebeurt.
Je bent niet degene die doet, je bent degene die kijkt.

Dat is het hele geheim van meditatie: je wordt toeschouwer. Het doen gaat op zijn eigen niveau door, dat is geen probleem: hout hakken, water halen uit de put. Je kunt alle kleine en grote dingen doen. Er is maar één ding dat niet mag en dat is uit je centrum raken. Dat gewaar-zijn, die oplettendheid, moet volkomen helder en ongestoord blijven. Meditatie is een heel simpel verschijnsel. Concentratie is heel ingewikkeld, want je moet jezelf geweld aandoen, het is vermoeiend. Bezinning is iets beter omdat je wat meer bewegingsvrijheid hebt. Je kruipt niet door een smalle doorgang die steeds nauwer wordt. Concentratie is net of je in een tunnel kijkt. Heb je wel eens in een tunnel gekeken? Vanaf de ene kant, vanwaar je kijkt, is hij groot. Maar als de tunnel drie kilometer lang is, is de andere kant niet meer dan een klein rond lichtpuntje. Hoe langer de tunnel, hoe kleiner wordt het uiteinde. Hoe beter de wetenschapper, hoe langer de tunnel. Hij moet zich concentreren, en concentratie is altijd een gespannen bezigheid. Concentratie is voor het denken niet natuurlijk.

Het denken is een zwerver. Het springt graag van de hak op de tak. Het raakt altijd opgewonden van iets nieuws. Bij concentratie zit het denken zowat gevangen. Ik weet niet waarom, maar in de Tweede Wereldoorlog gingen ze de plaatsen waar ze mensen gevangen hielden 'concentratiekampen' noemen. Ze hadden een eigen bedoeling--allerlei gevangenen werden erheen gebracht en er geconcentreerd. Maar concentratie betekent in feite dat je alle energie van je lichaam en geest bundelt en een zich vernauwende tunnel instuurt. Dat is vermoeiend. Bezinning heeft meer speelruimte, bewegingsvrijheid, maar blijft toch binnen een begrensde ruimte, ze is niet onbegrensd.

In mijn opvatting en volgens mijn religie heeft meditatie alle ruimte, het hele bestaan tot haar beschikking. Jij bent de toeschouwer, je kunt het hele tafereel overzien. Je spant je niet in om je ergens op te concentreren, je spant je niet in om je ergens op te bezinnen. Je doet niets van dat alles, je zit er gewoon naar te kijken, je bent je er alleen van bewust. Je moet er slag van krijgen. Het is geen wetenschap, het is geen kunst, het is geen vak--je moet er slag van krijgen.

Je moet dus maar met het idee blijven spelen. Als je op de WC zit, speel dan gewoon met het idee dat je niets doet. En op een dag zul je versteld staan: gewoon door met het idee te spelen is het gebeurd--want het is je aard. Het is een kwestie van het juiste moment... Je weet nooit wanneer het juiste moment komt, wanneer de juiste gelegenheid zich voordoet. Daarom moet je ermee blijven spelen.

Iemand vroeg Henry Ford--omdat hij de uitspraak had gedaan: 'Mijn succes is er alleen maar aan te danken dat ik op het juiste moment de juiste kans gegrepen heb. Men denkt of aan kansen die in de toekomst liggen--die kun je niet grijpen--of aan kansen die zich in het verleden hebben voorgedaan. Als die voorbij zijn en er alleen nog maar stof op de weg ligt, dan komt men erachter dat de kans voorbij is.'

Iemand vroeg hem: 'Maar als u niet nadenkt over een kans in de toekomst en u denkt niet na over een kans die voorbij is, hoe kunt u hem dan plotseling grijpen als hij zich voordoet? Je moet erop voorbereid zijn.'

Hij zei: 'Onvoorbereid--je moet er gewoon op afspringen. Je weet nooit wanneer hij komt. Als hij komt, moet je er gewoon bovenop springen!'

Wat Henry Ford zei is van geweldig grote betekenis. Hij zei: `Je moet gewoon blijven springen. Je moet niet afwachten; vraag je niet af of er een kans is of niet, blijf gewoon springen. Je weet nooit wanneer hij komt. Als hij komt moet je erbovenop springen en wegwezen. Als je steeds maar in de toekomst kijkt: "Wanneer komt die kans?"... De toekomst is onvoorspelbaar. Als je afwacht en denkt: "Als hij komt, dan grijp ik hem", dan is hij weg tegen de tijd dat je merkt dat hij er is. De tijd vliegt, en wel zo snel dat er alleen nog stof van over is. Je kunt het beste de kansen vergeten en gewoon leren springen. Als er dan een komt...'

Dat zeg ik jullie ook: blijf gewoon spelen met het idee. Ik gebruik het woord spelen omdat ik een onserieus mens ben met een onserieuze religie. Blijf gewoon spelen--en je hebt tijd genoeg.

Wanneer dan ook--als je in bed ligt, als je de slaap niet kunt vatten--speel dan met het idee. Waarom zou je je druk maken over de slaap?--hij komt wanneer hij komt. Je kunt hem niet naar je toehalen, je hebt het niet in de hand. Waarom zou je je er dan druk om maken? Iets dat je niet in de hand hebt, vergeet het. Je hebt wel deze tijd in handen, waarom zou je hem niet gebruiken? Als je op een koude nacht lekker knus onder je warme deken in bed ligt--speel dan gewoon met het idee. Je hoeft niet in de lotushouding te zitten. Voor mijn meditatie hoef je jezelf op geen enkele manier te kwellen.

Als je graag in de lotushouding zit, prima, dan kun je zo zitten. Maar westerlingen die naar India gaan doen er een halfjaar over om de lotushouding aan te leren en het is een te grote kwellung. En ze denken dat het hun iets oplevert als ze de lotushouding hebben geleerd. In India zit iedereen in de lotushouding--en het heeft niemand iets opgeleverd. Het is gewoon hun natuurlijke zithouding. In een koud land heb je een stoel nodig om op te zitten, je kunt er niet op de grond zitten. In een warm land taal je niet naar een stoel. Je kunt overal gaan zitten.

Er is geen speciale houding voor nodig, er is geen speciale tijd voor nodig. Er zijn mensen die denken dat er speciale tijden zijn. Nee, niet voor meditatie. Elke tijd is de juiste tijd--je moet gewoon ontspannen en speels zijn. En als het niet gebeurt geeft het niet; treur er niet om... Want ik zeg je niet dat het vandaag gebeurt, of morgen of binnen drie maanden of een halfjaar. Ik geef je geen enkele verwachting, want dat zorgt voor spanning in je hoofd. Het kan elk moment gebeuren of misschien gebeurt het niet: het hangt er allemaal van af hoe speels je bent.

Begin gewoon met spelen--in bad, als je toch niets doet, waarom zou je dan niet spelen? Als je onder de douche staat, doe je verder niets; de douche doet zijn werk. Je staat daar gewoon; wees die paar ogenblikken gewoon speels. Als je op straat loopt, kan het lichaam het lopen afhandelen; daar ben jij niet bij nodig, je benen doen het. Elk moment dat je je kunt ontspannen, dat je niet gespannen bent, kun je met het idee van meditatie spelen zoals ik het je heb uitgelegd. Wees alleen maar stil en gecenterd in jezelf, en dan op een dag... En er zijn maar zeven dagen--maak je geen zorgen!

Dus maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag of op z'n laatst zondag--binnen zeven dagen--het zal op een dag gebeuren. Amuseer je gewoon met het idee en speel met het idee zo vaak je kunt. Als er niets gebeurt--ik beloof je niets--als er niets gebeurt is het ook goed--je hebt je geamuseerd. Je hebt met het idee gespeeld, je hebt het een kans gegeven.

Blijf het een kans geven. Henry Ford heeft gezegd: 'Blijf springen en als de kans, de gelegenheid komt, moet je erbovenop springen.' Ik zeg precies het omgekeerde. Blijf meditatie gewoon een kans geven en als het juiste moment komt, als je echt ontspannen en open bent, springt ze bovenop jou.

En als meditatie eenmaal bovenop je springt, gaat ze nooit meer weg. Dat kan helemaal niet. Denk er dus goed over na voordat je gaat spelen!